

001	06	16	26	36	46	56	66	76	86	96	001	06	16	26	36	46	56	66	76	86	96	001
000	09	19	29	39	49	59	69	79	89	99	000	09	19	29	39	49	59	69	79	89	99	000

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Maaja- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Päätösten läheisyys lisää luottamusta

Kolmasosa suomalaisista sanoo havainneensa omassa kunnassaan niin kutsuttuun hyvä veli -verkostoon perustuvaa korruptiota. Asia kävi ilmi Kunnallisanalan kehittämissäätiön teettämästä tutkimuksesta, joka julkaistiin perjantaina.

Tuloksissa on yllättää korruptiohavaintojen yleisyys. Kuntalaisten ilmoittamat havainnot poikkeavat suuresti siitä, mitä kansainväliset korruptiovertailut Suomen tilanteesta kertovat.

Kuten kyselyissä yleensä, vastaukset kertovat enemmän vastaajan mielipiteestä – siitä miten hän asian kokee – kuin varmista havainnoista. Miellipiteellä on kuitenkin suuri merkitys, sillä se kertoo samalla luottamuksesta päätöksentekoa kohtaan.

Korruptiolla tarkoitetaan yleensä sitä, että valtaa käyttävä poliitikko tai virkamies ottaa vastaan henkilökohtaisia etuja ja sitoutuu niitä vastaan vaikuttamaan asioihin edun antajan hyväksi. Hyvä veli -verkostolla viitataan taas siihen, että päätökset sovitaan pienessä luotettujen piirissä, jossa haetaan verkoston ja sen taustapiirien etua.

Molemmat toimintatavat edustavat korruptoitunutta päätöksentekoa, josta laissa on määritelty omat rangaistuksensa. Tutkimuksen perusteella kansalaisten epäilyt painottuvat erityisesti hyvä veli -järjestelmiin.

Savua tuskin on ilman tulta. Kunnissa valta keskittyy helposti varsin suppealle joukolle – asioihin perehtyminen on työlästä, ja on helpompi suoda se työ niille, joilla on siihen aikaa ja tarmoa. Kuin vahingossa syntyy sisäpiiri, joka ei välttämättä pysty tarkastelemaan omaa toimintaansa objektiivisesti.

Kunnallisanalan kehittämissäätiön asiamies Antti Mykkänen arvioikin STT:lle osuvasti, etteivät valtaa käyttävät välttämättä edes huomaa mitään erikoista vallankäytössään.

Tutkimus kertoi myös, että pienissä kunnissa päättäjiä epäillään selvästi vähemmän kuin suurissa kaupungeissa. Tulos tukee lähidemokratian merkitystä esimerkiksi kuntauudistuksen valmistelussa.

Toki suurissa kaupungeissa päättäjillä on ratkottavanaan myös suurten taloudellisen etujen ja rasitteiden jakaminen, mikä lisää helposti päättäjiin kohdistuvia epäilyjä – oli niissä perää tai ei. Pienten kuntien päättäjiä ei nykypäivänä juuri kadehdita, eikä siksi varmaan epäillä väärinkäytöksistäkään.

Metsien anti hyödyksi

Viime viikolla nousi pieni kohu, kun tuottajajärjestö MTK:n uutisoitiin haluavan rajoittaa marjojen laajamittaista kaupallista poimintaa. Järjestön tiedotteiden mukaan toisen omaisuuden käyttö omaan liiketoimintaan pitäisi rajata jokamiehen oikeuksien ulkopuolelle.

Keskustelun aihe on tärkeä, sillä ympäristöministeriö on antamassa uutta ohjeistusta jokamiehenoikeuksien soveltamisesta.

Suomessa nämä oikeudet ovat poikkeuksellisen laajat, ja niillä on myös pitkä historiallinen taustansa. Silti oikeuksien hyödyntämisestä syntyy ajoittain tulkintaeroja.

Nyt keskusteluun noussut kiista ei koske tavallista ”jokamiestä”. Kyse on ohjatusta ja laajamittaisesta marjastuksesta, jossa usein sadat, tavallisesti ulkomailta tehtävää varten palkatut poimijat keräävät marjat järjestelmällisesti laajalta alueelta jalostavan yrityksen lukuun.

Tyhjentyneessä marjametsässä koettu harmi on ymmärrettävää. Maanomistajia useammin harmiaan purkavat ne, joiden oma jokamiehenoikeuden käyttö on järjestelmällisen poiminnan vuoksi vaikeutunut.

Keskustelussa maltti olisi kuitenkin nyt valttia.

”Hyvät veljet voivat myös tavoitella kaikkien parasta.

”

Tosiasia on se, että jopa 90 prosenttia Suomen marja- ja sienisadosta mätänee metsiin poimimattomina.

Tilaa metsissä on kotitarvepoiminnan lisäksi niin jokamiehen kaupalliselle poiminnalle kuin jalostajien järjestämälle poiminnallekin. Luonnonantimien hyödyntäminen on järkevää, se tuo työtä, luo kotimaahan rahavirtoja ja korvaa tuontielintarvikkeita.

Myös pohjoisten huipputuotteiden viennin soisi edelleen kasvavan.

Jokamiehenoikeudet ovat tärkeä osa suomalaisen maaseudun vetovoimaa. Näitä oikeuksia hyödyntää arjessaan myös suurin osa maanomistajista.

Ristiriidoilta vältytään noudattamalla jokamiehenoikeuksien henkeä – nautinnasta ei saa aiheutua häiriötä tai haittaa. Poimintaa järjestäviä yrityksiä tässä auttaa poimijoiden koulutus, marjastuspaikkojen huolellinen valinta ja avoimuus toiminnastaan. Tähän ne näyttävät pyrkivänkin.

On hyvä, jos ympäristöministeriö voi ohjeistuksellaan vähentää ristiriitoja. Rakentava yhteisymmärrys on aina parempi, kuin kiristytvä sääntely ja valvonta.

VIERASYLIÖ

Turkisala tuo hyvinvointia moneen maaseutukuntaan

Turkiseläinten kasvatustuo useisiin pieniin suomalaisiin maaseutukuntiin merkittävät vientitulot (324 miljoonaa euroa vuonna 2011), ja noususuhdanteessa oleva ala investoi voimakkaasti eläinten hyvinvoinnin kehittämiseen. Animalia ry:n ja eräiden muiden järjestöjen kampanja alan kiel-tämiseksi on normaalia kansalaisyhteiskunnan toimintaa, mutta ikävää on, että aloitetta perustellaan väärin ja puutteellisin tiedoin.

Monissa Euroopan maissa turkiselinkeinolla ei ole merkitystä ja perinteitä esimerkiksi maantieteellisen sijainnin ja lämpimän ilmaston vuoksi. Siksi turkiseläinten kasvatukseen kieltäminen on ollut helppoa, kuten kävi mm. Itävallassa, jossa kiellon tullessa voimaan oli yskse toimiva turkistila.

Meillä tilanne on toinen: alkutuotannon mahdollisuudet Keski- ja Pohjois-Suomessa ovat rajalliset. Suomen ilmasto suosii turkiseläinten kasvatusta. Esimerkiksi turkiseläinten hyvinvointia kartoittavassa eurooppalaisessa Welfur-tutkimushankkeessa suomalainen sinikettu on luokiteltu soveltuvan hyvin artisiinkin olo-olueisiin, koska sen sään kestävyys on luonnostaan hyvä. Suomi on johtava siniketuttuun tuottajamaa.

Eläinten hyvinvointi on laadun perusta
Ainoastaan hyvinvoiva ja terve eläin tuottaa hyvälaatuisia nahkoja. Vammautuneet ja sairaat eläimet hoidetaan, ja mikäli hoito ei pure, ne lopetetaan.

Maata eivät vaurastuta keinottelijat, vaan työtä tekevät kädet ja järkeviä innovaatioita kehittävät aivot. **TIMO ROOS ALIAS NIEMINEN VEE DEMOKRAATISSA**

Yhden minkinnahan tuotatokatketju poistaa Itämerestä yhden ihmisen 18 päivän ravinnepestöt.

Joskus eläimen tila voi olla ja näyttää vakavalta, mutta se paranee hoidon avulla. Turkistiloilla sairaat ja hoidossa olevat eläimet merkitään yksilökohtaisesti esimerkiksi häkin yläpuolelle laitettavilla sairauskorteilta.

Turkiseläinten hyvinvointi on parantunut selkeästi viime vuosien aikana. Myös kriteerit viranomais tarkastuksissa ovat kiristyneet, mitä ala pitää myönteisenä.

Stereotyyppistä käyttäytymistä, johon eläinsuojelujärjestöt usein viittaavat, esiintyy tutkimusten mukaan eniten nuorilla sinikeuilla. Sitäkin esiintyy kuitenkin määrällisesti noin viisi prosenttia vuorokaudessa pienellä osalla eläimistä. Aikuisilla ketuilla stereotyyppistä käyttäytymistä esiintyy huomattavasti vähemmän (Kasanen ym. 2001, Korhonen ym. 2002, Koistinen ym. 2008 ja 2009).

Stereotyyppinen käyttäytyminen tarkoittaa, että eläin toistaa tuttua liikesarjaa ja vajoaa kuin mantraan endorfiini- eli mielihyvähormonien vapautuessa elimistöön.

Stereotyyppia on tutkimusten mukaan mahdollista vähentää

turkiseläimille annettavilla virikkeillä sekä karsia siitoseläinten valinnalla. Turkiseläinten hyvinvointitutkimuksia tehdään jatkuvasti myös Suomessa. Tutkimuksissa (Mason ym. 2004) on todettu, että stereotyyppinen käyttäytyminen ei välttämättä ole merkki hyvinvoinnin puutteesta – ja kääntäen: eläimet, joilla sitä ei todeta, eivät voi yhtään paremmin. Meillä ihmisillä stereotyyppiaan rinnastettavaa toimintaa ovat esimerkiksi hölkkä ja purkan pureskelu (Murphy ym. 2002, Hicks ym. 2003).

Turkistuotanto poistaa päästöjä vesistöistä
Turkisanahan tuotantoketju poistaa rehuun käytettävän kalan mukana vesistöistä merkittävän määrän rehevöittäviä ravinteita. Minkinnahan tuotantoketju poistaa viisinkertaisen ja ketunnahan tuotantoketju yli nelinkertaisen määrän rehevöittäviä ravinteita verrattuna tuotetun minkin- tai ketunnahan muissa elinkaaren vaiheissa vesistöön päätyvien ravinteiden määrään.

Yhden minkinnahan tuotantoketju poistaa Itämerestä yhden ihmisen 18 päivän ravinnepestöt (MTT 2011).

Turkisanahan tuotantoketjun ympäristövaikutuksista pääosa syntyy lannankäsittelyn ja -varastoinnin aikana vapautuvista tyyppiyhdisteistä. Ympäristöarastitusta on mahdollista vähentää merkittävästi kehittämällä lannankäsittelyä.

Yhden asusteeseen ommelun minkinnahan tuotantoketjun hiilijalanjälki on samansuu-

Turkiselinkeinon alasajon seuraukset olisivat ennalta-arvaamattoman mittavat.

ruinen (28 kg COS-ekv) kuin yhden keskimääräisen suomalaisen päivittäinen hiilijalanjälki (MTT 2011). Ketunnahan tuotantoketjun hiilijalanjälki vastaa kolmen keskimääräisen suomalaisen päivittäistä hiilijalanjälkeä. Lisäksi aito turkis kestää äidiltä tyttarelle toisin kuin keinoturkis.

Taloudellista merkitystä vaikeaa korvata
Karkein virhe, jolla järjestöt perustelevat turkistuotannon kieltämistä, on työllistävyyden ja taloudellisen merkityksen vähätteleminen. Elinkeino työllistää suoraan 4 350 ja välillisesti noin 13 200 henkilöä.

Täysipäiväisesti työskenteleviä on paitsi turkistiloilla myös muun muassa turkisrehun valmistuksessa, rehuraaka-aineiden tuotannossa ja kaupassa, tarvikke- ja laitevalmistajien palveluksessa, logistiikassa, edunvalvonnassa ja neuvonnassa, laadunvalvonnassa ja analytiikassa sekä kansainvälisen huutokauppayhtiön palveluksessa.

Useissa Pohjanmaan kunnissa ja kaupungeissa turkiselinkeino on elintärkeä kunnan talouden ja peruspalveluiden tur-

vaamisen kannalta. Yksistään noin 7 000 asukkaan Uusikaarlepyyn kaupunki sai turkiseläinkasvatuksesta 70 miljoonan euron tulot vuonna 2011.

Turkis- ja ruokatalous liittyvät toisiinsa
Turkiselinkeino käyttää hyväksi elintarvikeketjussa syntyvät eläin- ja kalaperäiset sivutuotteet. Vajaa puolet teuraseläimen painosta on elintarvikkeeksi soveltumattomia sivutuotteita, jotka pitää käsitellä turvallisesti laimsäädäntöä ja viranomaismääräyksiä noudattaen. Vuonna 2011 turkiselinkeino käytti Suomessa syntyneitä eläinperäisiä sivutuotteita rehuraaka-aineeksi noin 250 miljoonaa kiloa.

Jos turkiseläinkasvatusta lopetettaisiin, siitä aiheutuisi selkeitä kustannuspaineita kotimaisen lihan ja lihavalmisteen sekä kalan hintoihin, koska teurasuksen ja kalastuksen sivutuotteiden käsitteilykustannukset lisääntyisivät.

Samoin paineet sian- ja naudanlihan sekä siipikarjanlihan jo kipurajalla olevia tuottajainten hintoja kohtaan kasvaisivat. Rehukalan kysynnän loppuminen heikentäisi ammattikalastajien toimeentulomahdollisuuksia entistä enemmän.

Turkiselinkeinon alasajon seuraukset olisivat ennalta-arvaamattoman mittavat.

TAINA HAARAHILTUNEN
Kirjoittaja on eläinlääkettieteen tohtori, joka työskentelee eläinten hyvinvoinnista ja rehusta vastaavana johtajana Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry:ssä.

Kasvun juhlaa

Mustakurkku-uikku ruokki toissa perjantaina untuvikoistansa siivekkäitä Kiteellä Kiteenlahdella. Porukka muuttaa syksyllä talvea ja jäitää pakoon Länsi-Eurooppaan. Mustakurkku-uikku pystyy jopa kolmen minuuttia kestäviin, 200 metrisiin sukelluksiin, joten lähikalaa ja -äyriäisiä riittää kasvun voimaksi.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimittukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: JUKKA KOIVULA

Mitä olisi kesä ilman festareita?

Kesätaapahtumat ovat yhtä luonnollinen osa Suomen suvea kuin auringonpaiste tai kärpäset.

Tapahtumia on monennäköistä ja -koista, ja mikä parasta: niitä järjestetään halki maan, maaseudulla ja kaupungeissa.

Kesäaika pitää sisällään niin erämessuja, hengellisiä kesätaapahtumia kuin rokkijuhlakin; jokaiseen makuun löytyy jotakin. Laadukkaita ja katsastamisen arvoisia tapahtumia on sekä Helsingissä ja Lapissa että Pohjanmaalla ja Kainuussa.

Kesäkuinen Provinssirock on allekirjoittaneelle lakeuksien itseoikeutettu ykköstaapahtuma, jonne lähtemisestä on kehkeytynyt jokavuotinen perinne.

Uti-Suomen helmi Ilosaarirock vetää vuosittain Pohjois-Karjalaan suuren joukon ihmisiä, joilla ei olisi kyseiseen maakuntaan muutoin asiaa.

Touhussa on pakko olla jotain tenhoa, sillä kaltaiseni kulkijat ovat kiertäneet kesäillä musiikkijuhlilla jo vuosikymmenten ajan.

jukka.koivula@maaseuduntulevaisuus.fi

Teininä pelkästään suuri määrä ihmisiä festivaalien kesäisessä miljöössä tarjosi elämyksiä maalaispojalle. Vuosien vierieissä ja iän karttuessa bändikattauksen merkitys on korostunut enemmän.

Lukeudun todennäköisesti siihen ihmisryhmään, joka käy vielä eläkepappana kassastamassa nuoruuden suosikkibändejä tai uusia mielenkiintoisia tuttavuuksia kesäloilla.

Kesätaapahtumista erityisesti rokkijuhlilla on myös aatteelliset vastustajansa.

Erilaiset asukasyhdistykset tekevät vuosittain hartiavoimin töitä, jotta bileet saataisiin siirrettyä pois omalta takapihalta. Festareista nihkeily on joskus miltei paikallisaikauttamisen pääasiallinen katalyytti.

Perusteet festarivastaisuudelle ovat tuttuja: rokkijuhlat tuovat karminevat nuoret julkisille paikoille. Mitä tärnmlusta ja huonoa elämää sellainen saakaan aikaan, sohkuis- ta puhumattakaan. Melukin häiritsee omaa rauhaisaa eloa kokonaisen viikonlopun ajan.

Ihmisten kannattaisi nähdä metsä puil-

ta. Festareita vastustamalla vastustetaan käyttännössä samalla oman lähiympäristön kulttuurista elävyyttä.

On totta, että kesätaapahtumilla on lieveilmiönsä. Ei ole ollenkaan mukavaa, kun kaduilla on lasinsiruja. Joku juo joskus liikaa ja toiselta varastetaan kännykkä ja lompakko.

Mutta onhan niinkin, että elävässä ympäristössä toisinaan sattuu ja tapahtuu. Vaih-toehtona on hiljainen kylänraitti.

Rokkijuhlhen kiivaimmat vastustajat voisivat joskus haastaa itsensä ja kokeilla käydä bändialueella aistimassa aitoa festivaalitunnelmaa.

Festivaalit ja muut kesätaapahtumat elävöittävät maakuntien Suomea verrattomalla tavalla. Pelkästään suora taloudellinen voitto paikallisille kaupoiille ja yrityksille on merkittävä.

Tätä suurempi painoarvo on elämyksillä, joita tapahtumat parhaimmillaan tarjoavat kävijöille. Onnistunut kesätaapahtuma lisää valtakunnallisen näkyvyyden ohella koko paikkakunnan houkuttelevuutta ihmisten silmissä.

LEHTIKATSAUS

Luottamus ei elpyi elokuussa notkahduksesta
Tavallaa hiu-

Vaara vaanii hämärässä

Itä-Häme muistuttaa hirvivaarasta liikeenteessä.

"Heinäkuun ilta houkuttelee autolijaa painamaan kaasua: liikenne on vähäistä, valoa riittää ja lomatumelma sumentaa tarkkaavaisuuden. Hirviäidat tuudittavat turvallisuteen, mutta silti vaara vaanii myös päteillä. Ris- teyksitä eivät sulje mitään port- tit, ja jostain hirvet aina löytävät tiensä tielle.

Hirvivaarasta varoitellaan eniten alkukeuhalla, kun yliviutoiset va- sat opettelevat itsenäistä elämää, ja syksyllä, kun metsästäjät saavat hirvikannan liikkeelle. Kesäkesä on tilastollisesti turvallisempaa aikaa, mutta kannattaa muistaa, että eivät hirvet lomalla mihin-

kään katoa. Vaarallisin on hämä- rän hetki, jolloin eläimet liikkuvat, mutta niitä on vaikea havaita."

Lappiin mahtuvat kaikki poimijat

Lapin Kansa pitää ulkomaisia poimijoita marjametsissä välttämättöminä. Närrää syntyy lähinnä poiminnasta talojen perinteisillä marjapaikoilla.

"Loppu selittynee perinteisel- lä, lappilaisella marjakateudel- la, joka näyttää tarttuneen myös MTK:hon."

"Suomen suurin marjaongelma ei ole vierasta kieltä puhuva mar- jastaja, vaan se, että yli 80 pro- senttia luonnonmarjoista jää met- sään mätänemään. Lapissa luku on vieläkin korkeampi.

Suomalainen marjateollisuus tarvitsee toimiakseen kotimaisia marjoja, joita se ostaa poimijoilta. Valitettavasti suomalainen poi- mija alkaa olla yhtä harvinainen laji kuin Itämeren lohi, eikä kään- nettä parempaan ole näköpiirissä. Ilman ulkomaisia poimijoita

kotimainen marjateollisuus olisi jo konkurssissa.

Tosin näyttää siltä, että pahim- mille marjakateille sekin sopii."

Jokamieheltä ei kysytä passia

Helsingin Sanomien mukaan MTK:n kysymys on poimintamenetelmistä eikä poimi- joiden kansallisuudesta. Järjes- tön tiedotteessa on kuitenkin ikä- vä vivahde, kun MTK toivottaa erikseen suomalaiset tervetulleik- si tutustumaan maaseutuun ja luontoon.

Jokamiehenoikeudet koskevat Suomessa oleskelevia passiin kat- somatta. Ne ovat myös maaseu- den vetovoimaa lisäävä matkai- luvaltti."

"Vääriin tai haitallisiin poi- mintamenetelmiin pitää puuttua ohjeistamalla ja kouluttamalla, ei rajoittamalla jokamiehenoikeuksia."